

Горана Стевановић
Народна библиотека Србије
gorana.stevanovic@nb.rs

Скандинавска библиографија

Ристић, Љубиша. *Скандинавска књига у преводу на српскохрватски језик: Монографије и брошуре, грађа за библиографију*. Београд: Народна библиотека Србије, Службени гласник, 2008.

Протекла је скоро деценија од првог издања специјалне библиографије *Скандинавска књига у преводу на српскохрватски језик*, нашег еминентног стручњака за скандинавску књижевност и културу, др Љубише Рајића. Оснивач Групе за скандинавске језике и иницијатор преводилачке делатности студената на Филолошком факултету у Београду, предавач на Високој школи у Ослу, на институтима за нордистику, славистику и општу лингвистику у Норвешкој и Данској, на Универзитетима у Љубљани и Загребу, носилац бројних награда и признања за ширење финске, шведске, односно норвешке културе, преводилац десетине радова са скандинавских језика и на њих, Љубиша Рајић јесу јој импозантну библиографију од преко 200 радова из скандинавистике, науке о књижевности и превођењу, интеркултуралне комуникације и социологије, обогатио новим издањем *Библиографије скандинавских књига*, проширену и допуњену преводима изашлим у периоду од 1997. до 2008. године.

Досадашње релативно скромно интересовање наших културних кругова за дела шведске, данске и норвешке књижевности можда ће бити побуђено овом заиста вредном и исцрпном библиографијом која обухвата преводе књига и брошура скандинавских аутора на српскохрватски језик.

Медијска, политичка и привредна слика благостања, и можда највише романтичарска, емоција Исидоре Секулић у путопису *Писма из Норвешке*, по речима Љубише Ристића, умногоме је утицала на интересовање и рецепцију књижевности северних земаља у свести наших људи. Анализирајући преводе лепе књижевности, професор Рајић изводи закључак да је без премца најпревођенији писац на нашем

поднебљу свакако Ханс Кристијан Андерсен, за којим следе класици Кнут Хамсун, Хенрик Ибзен, Астрид Линдгрен, Аугуст Стриндберг, као и Јустејн Гордер. За скандинавске романисте и приповетке владало је највеће интересовање наших преводилаца, док су драме и поезија маргинализоване, као и стручна литература, која тек последњих година бележи успон на домаћем тржишту.

У уводном делу *Библиографије*, Љ. Рајић истиче критеријуме којима се руководио у прикупљању грађе, методологију рада, као и бројне проблеме који су искрсавали током истраживања, од непостојања података о неком издању, или репринт издању, великог броја погрешно наведених или лоше преведених оригиналних наслова, до очигледних грешака које се најбоље дају уочити у слободном превођењу и преради Андерсенових бајки и приповедака, заузимајући по свом обиму више од четвртине *Библиографије*. Озбиљни проблеми огледају се у двоструким решењима имена појединих

скандинавских аутора, њиховој лошој и недоследној транскрипцији која није регулисана на адекватан начин српскохрватским правописом. Најстарији преводи датирају из 19. века, тачније из 1876. године, а њихов број повећава се почетком 20. века. 400 скандинавских аутора нашло је своје место у Рајићевој *Библиографији*, али та бројка није задивљујућа, с обзиром на то да су многи писци током година пали у заборав, а други имали ограничену читалачку публику. Имајући у виду све потешкоће, пред професором Рајићем нашао се нимало једноставан задатак класификације и сређивања прикупљене грађе, што је иницијално укључивање у читав пројекат студената скандинавистике, као и драгоцене савете и упутства

колега библиотекара и библиографа из Народне библиотеке Србије, Факултета политичких наука у Београду и Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу. Основна мерила била су прегледност, читљивост и практична употребљивост библиографске грађе. *Библиографија* је сређена по абецедном реду државне, односно етничке припадности аутора дела. Највећи број писаца припада шведској књижевности, за којом следе норвешка, данска, финска и исландска, док су лапонска и ескимска књижевност заступљене са свега једном, односно три књиге. Унутар сваког од ових одељака, лепа књижевност класификована је на антологије, усмену (анонимну) књижевност и поједине писце. У посебну подгрупу сврстана су дела из других научних и стручних области. Код појединих писаца наслови су сређени абецедним редом, а када су наслови исти, по години издања. Репринт издања нису наведена као посебне јединице, да би се смањио обим библиографије, а тако је и са истим издањима која је преузео други издавач, уколико се остали подаци нису мењали. Унос све 1.453 јединице урађен је латиничним писмом, јер за велики број записа није било могуће поуздано утврдити којим су писмом штампана. На крају *Библиографије* следе не мање важна, а за корисника веома информативна четири регистра: именски (који укључује писце, преводиоце, приређиваче и уреднике), регистар језика (са којих

је урађен превод на српскохрватски језик), регистар наслова оригинала (када су могли бити поуздано утврђени) и хронолошки регистар (по години издања).

Рајићева *Скандинавска библиографија* јесте својеврсна студија која пружа интересантан увид у културне везе између тзв. „малих књижевности”, анализу преводилачког рада познавалаца скандинавске књижевности са територије бивше Југославије од 19. века до данас, бави се структуром превода, проучавајући најпревођеније књижевне родове и издавачку политику, која је, са своје стране, диктирала преводилачку динамику и избор дела скандинавских аутора. Продор скандинавске књижевности ишао је најчешће заобилазним путевима, преко енглеског и немачког говорног подручја, чинећи међупреводе и функционишући као „језички и семантички филтер са свим последицама које има по избор, језичку форму и семантички и културни садржај.” Комплетну слику проф. Рајић заокружује компарацијом обима и учесталости превода наших аутора на скандинавске језике, чији почеци леже још у 1830. години. Информативна и добро осмишљена, *Библиографија* др Рајића постаће важан и незаобилазан извор за све љубитеље и познаваоце скандинавске књижевности и културе.

Марија Богдановић
Народна библиотека Србије, Београд
marija.bogdanovic@nb.rs

Токови историје

Цвејић, Небојша. *Библиографија 1967-2007*. Београд: Институт за новију историју Србије, 2008.

У оквиру Библиотеке „Библиографије“ Института за новију историју Србије, у току 2008, објављен је још један библиографски рад. Историчар Небојша Цвејић, у покушају да повеже, како сам каже, своју струку и библиотекарство, саставља исцрпну библиографију часописа *Токови историје*. Управо, схватајући потребе стручне публике, али и свих истраживача овог периода новије српске историје, он пописује целокупан опус часописа од настанка 1967. до 2007. Пратећи трансформацију часописа, не само кроз назив који мења од *Токова револуције*, *Токова*, па до *Токова историје*, уједно

прати и његову садржину, промене уређивачке политике, и другачије тенденције осврта на новију историју.

Промене које прате часопис, највише су се одразиле на рад Института за новију историју Србије, који је и издавач овог часописа. Формиран 1958. године као Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији, он прераста убрзо у Институт за историју радничког покрета Србије, а 1992. добија данашњи назив. Профил научне институције добија 1967, када почиње објављивање серије зборника радова